

7. V drugem odstavku §-a 144. uradniškega zakona z dne 31. marca 1931. se zamenja rok 20 dni z rokom 40 dni.

8. V 5. točki prvega odst. §-a 153. zakona o uradnikih in k 5. točki 1. odst. §-a 159. zakona o državnem prometnem osebju se postavi na koncu namesta pike vejica in doda še te besede: »ako postanejo nesposobni za pridobivanje, kar se ima ugotoviti potom komisije analogno predpisom §-a 83., se jim prizna rodbinska pokojnina, dokler traja nesposobnost a le pod pogojem, da je nesposobnost nastopila do dovršenega 23. leta in da nimajo lastnih sredstev za vzdrževanje.

Priznanje let senatorjem in nar. poslancem državnim uslužbencem.

§ 81.

Senatorjem in narodnim poslancem, bivšim državnim uradnikom se računa, ako ponovno stopijo v državno službo, v napre-

vanje in pokojnino ves čas, ki so ga prebili kot senatorji in narodni poslanci in to počenši z 20. novembrom 1920. dalje.

Pri povratku v drž. službo ne veljajo zanje odredbe §-a 62., §-a 49. in tretje alineje §-a 117. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931. V primeri upokojitve se nanje ne nanaša prvi odst. §-a 268. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931.

To velja tudi za senatorje in narodne poslance, izvoljene 8. nov. 1931. in 2. januarja 1932., ki so stopili v državno službo pred uveljavljenjem tega zakona, kakor tudi za one, ki bi se vrnili v državno službo, ko jim poteče mandat, bodisi neposredno ali pa pozneje.

§ 82.

2. V krajih, kjer so meščanske in narodne šole nastanjene v državnih in ne v občinskih poslopih, so šolske občine dolžne skrbeti za popravila in vzdrževanje teh zgradb iz lastnih sredstev, ako ne plačajo državi nikake najemnine.

Zakonski predlog o obvezni telesni vzgoji

Minister za fiz. vzgojo naroda, dr. Hanžek je predložil narodni skupščini osnutek predloga zakona o obvezni telesni vzgoji.

Zakonski predlog določa, da se v namenih telesne, moralne in narodne povzdige mladine uvaja obvezni pouk telesne vzgoje za vso moško in žensko mladino v šolah in za vso moško mladino izven šol do 20. leta starosti. Obvezni pouk telesne vzgoje se bo izvajal za šolsko mladino v vseh državnih, samoupravnih, konfesionalnih in zasebnih šolah, razen univerz in njim enakih visokih šol in sicer po načrtu, ki ga predpiše ministri, pod katerih pristojnost te šole spadajo ter v soglasju z ministrom za fizično vzgojo.

Izveti od te vzgoje so oni obvezniki, ki so bolni za nalezljivimi boleznimi, dalje za takimi boleznimi, pri katerih je telesna vzgoja nemogoča ali za okrevanje škodljiva, dokler ta bolezen traja; trajno pa so oproščeni oni, ki so bolni za trajnimi kužnimi boleznimi, kakor tudi oni, ki imajo trajne umske pomanjkljivosti ali telesne napake, zaradi katerih je telesna vzgoja nemogoča. Vsi, ki jih ta zakon veže na telesno vzgojo, kakor tudi njihovi starši, skrbniki in delodajalci, so oproščeni vseh taks za vse listine in potrdila, ki se nanašajo na obvezno telesno vzgojo.

Vsak obveznik mora obiskovati pouk telesne vzgoje v kraju, kjer stalno prebiva, oziroma v kraju, pod katerega področje za telesni pouk spada. Če obveznik menja kraj svojega prebivanja, mora v roku 15 dni nadaljevati obvezni pouk telesne vzgoje v onem kraju, kamor se je preselil. Mladič, ki pred svojim 20. letom prostovoljno vstopijo v stalni vojaški kader, so oproščeni obvezne telesne vzgoje.

Obvezni telesni pouk za mladino izven šol se bo izvajal v tečajih ob praznikih, v združenjih in ustanovah, ki imajo za namen telesno vzgojo in v zasebnih šolah za telesno vzgojo. Za vsako področje osnovne šole, na katerem je najmanj 30 obveznikov, se osnuje na kraju, kjer je osnovna šola, tečaj ob praznikih, v katerem bo skupni pouk telesne vzgoje. Minister za fizično vzgojo razpiše način ustanovitve, organiziranja in dela v teh tečajih.

Društvom in ustanovam, ki imajo za namen telesno vzgojo, more izdati minister za fizično vzgojo dovoljenje za izvajanje obvezne pouka telesne vzgoje po tem zakonu, v kolikor društva odgovarjajo pogojem ministrstva. Minister more to dovoljenje ukiniti, kadar to zahtevajo koristi obvezne pouka telesne vzgoje. Osebe, ki spadajo pod obvezni pouk te telesne vzgoje, so oproščene tečajev ob praznikih, če pripadajo omenjenim društvom in če goje telesno vzgojo.

teljeva. Ne samo, da je od konzorcija imenovanega lista opetovano prejel »nagrado v dolarjih«, ko se je s svojimi deli udeleževal nagradnih natečajev, temveč tem delom tudi sicer ni oporekali neke posebne literarne zmoglosti, ki temelji na zrelem opazovanju in vestnem oblikovanju (»Sužnji krvi« itd.). V naši domači književnosti smo redkokdaj srečali njegovo ime. Pred tedni pa je izdal mladinsko knjižico »Pravljica iz gozda«. (S slikami opremil Maksim Gaspari. Založila Učiteljska tiskarna).

Snov te pravljice je pestra in zlasti za deco nad 10 leti nad vse zanimiva. Zajeta je iz življenja v gozdu. Pisatelj prikazuje življenje in dogodivščine Samoglarjeve Tončke, ki je ušla z mamičinega doma in zašla globoko, globoko v gozdove. Njena družba so medvedji z Debeloglavcem na čelu, ki so nad vse ljubko prikazen v tej pravljici. Dalje slika pisatelj iz svoje neizčrpne domišljije podzemni svet, kamor je zašla Tončka s svojimi gozdnimi prijatelji. Namah se znajde ta družbica v Afriki med samimi eksotičnostmi. Pripovedovanje je živahno, razgibano in ne pozna stroge meje in mere v realnosti podavanja. S tega vidika nalikuje priljubljenim G. Th. Rotmanovim stvaritvam.

Milkovičeva »Pravljica iz gozda« ne pogrša niti socialne tendence. Posrečen je zlasti zaključek: »Živelj sta še dolgo; srečni in zadovoljni. Pomagali sta revnim, dobrim in potrebnim. Čudežna roža jima je ustregla vsako željo, ki je bila pravična in plemenita. — Oni dan sem obiskal tovariša Milkoviča.

»Povej mi, kdaj si pričel pisati in kaj te je zvalilo na Parnas!« sem ga pozdravil in že izvel ošiljeni svinčnik iz žepa.

»Zgodaj, dragi tovariš, zelo zgodaj. Bilo mi je komaj petnajst let, ko sem se opogu-

Minister za telesno vzgojo mora dovoliti snovanje zasebnih šol za telesno vzgojo pod pogoji, ki jih bo razpisal. Minister more ta dovoljenja tudi ukiniti. Tudi učenci teh šol so oproščeni prazniških tečajev.

Pouk v prazniških tečajih je brezplačen in ne plačujejo obvezniki ne vpisnine, ne šolnine, ne kakšne druge davščine za pouk.

Obvezni pouk telesne vzgoje v prazniških tečajih, združenjih, ustanovah in v zasebnih šolah za telesno vzgojo se bo vršil po učnem načrtu, ki ga bo predpisal minister za fizično vzgojo. Minister bo tudi določil, ob katerih prazniških dnevih se bo vršil pouk v prazniških tečajih.

Obvezniki telesne vzgoje se bodo morali dati vsako leto vsaj enkrat pregledati zdravniku. Zdravniški pregled v prazniških tečajih bodo opravljale brezplačno šolske poliklinike, okrajni zdravstveni referenti in občinski zdravniki. Zdravniški pregled članov društev in ustanov za telesno vzgojo ter učencev zasebnih šol bodo opravljali zdravniki teh ustanov. Pouk v prazniških tečajih bo v prostorih vseh šol po krajevnih potrebah.

Obvezni pouk bodo izvajali: v prazniških tečajih učitelji, telovadni učitelji in osebe, ki jih določi minister; v društvi in ustanovah za telesno vzgojo ljudje, ki jih ta društva in ustanove same določijo in ki jih odobri ministrstvo; v zasebnih šolah za telesno vzgojo pa osebe, ki jih odobri ministrstvo za fizično vzgojo. Osebe, ki bodo učile v prazniških tečajih, bodo morale opraviti učno izkušnjo pred komisijo. Ministrstvo bo v ta namen osnovalo po potrebi posebne tečaje za učitelje telesne vzgoje. Ministrstvo bo po proračunskih možnostih določilo tudi nagrade osebam, ki bodo učile v prazniških tečajih.

Nadzorstvo nad učitelji telesne vzgoje vrši ministrstvo po nadzornikih in njihovih pomočnikih. Nadzorniki dajejo posebna navodila in skrbje za pravilno izvajanje obvezne telesne vzgoje. Njihova področja določa minister. Predpisi prazniških tečajev in njihovih nadzornikov imajo uradni značaj ter se oprostajo vsek taks in pošttnin. Če učitelji ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, bodo kaznovani po uradniškem zakonu.

Občinske uprave bodo morale vsako leto do 1. junija na podlagi matičnih knjig izdelati spise po rojstnih letih za vso mladino izven šol, ki je dolžna prisostvovati telesni vzgoji in te spise poslati nadzorniku obvezne telesne vzgoje. Občine bodo dolžne določiti potrebne prostore za prazniške tečaje. Dalje bodo morale določiti primerno zemljišče za telesno vzgojo, trpeti vse stroške za vzdrževanje prazniških tečajev, kar se tiče pisarniških potrebščin, kurjave, razsvetljave, postrežbe, čiš-

mil in stopil z zbirko svojih »pesmi« k — Finžgarju. Vilil mi je poguma. »Fant, zaljubljen si, močno zaljubljen,« mi je dejal, ko jih je pregledal. »Pusti verz in loti se proze!« — Ubogal sem ga. Sem in tja sem poslal kako krajšo stvarco v »Mladiko«. V ameriški »Prosveti« pa sem se našel vsega. Ko je bil pred dvema letoma urednik Mollek v Ljubljani, je v svojem intervjuju laskavo omenil tudi moje literarno sodelovanje pri »Prosveti«.

»Čemu si pošiljal svoja dela izključno v Ameriko?«

Molk. Zamahnil je z roko. »Doma nisem niti dosti poizkušal. Saj jih poznaš — kritike... Doma je vsaka reč slaba, v tujini jo nam pokažejo in nas opozore na njene lepote...« Nasmehnil se je trudno, zamišljeno...

In vendar, si uspel s svojimi deli? Kar precej. Veš, Amerika ni tako sentimentalna kot pa —

»Slišal sem, da Te vleče v Ameriko!«

»Da, res je. Če se ne bi gospodarske razmere tudi tam tako strahovito zaobrile, bi nemara že davno odrajal. Zdaj pa ni več časa za takšna uganjanja...« je pokazal, smejoč se, na svojega malega sinčka Mirana, ki je razposajeno privihral v sobo. »Vidiš ga, ves je moj.« Pravljico sem njemu poklonil in posvetil. Naj ima lep spomin na moje učiteljsko službovanje v Karlovcu, v vasi sredi smrekovih gozdov.

Obsedela sva v tistem kramljanju. Prijazna vasica Karlovica se je ovijala v noč, ko sem zapuščal prijazen dom tovariša Milkoviča, ves zavzet nad lenoto idilične pokrajine, obdane od temnih smrekovih gozdov, ki so kot »genre« od nature ustvarjeni za poetično prikazovanje finih dušnih odtenkov, kakršna je »Pravljica iz gozda«.

Lojze Zupanc.

ščenja prostorov in podobno. Dalje bodo morale občine skrbeti v sporazumu z učitelji in nadzorniki telesne vzgoje za pravilno in redno vzdrževanje prazniških tečajev, zdravniških pregledov, v primeru potrebe skrbeti tudi za vzdrževanje reda in discipline v teh tečajih. Dalje bodo morale občine skrbeti s svojim stalnim sodelovanjem in pomočjo za čim boljše izvedbo telesne vzgoje v smislu tega zakona in skrbeti za snovanje fonda za prazniške tečaje.

Pri vsaki občini se osnuje fond za prazniške tečaje, v katerega se stekajo vse kazni, ki bodo izrečene, če kdo ne bo sledil temu zakonu, kakor tudi darovi in drugi dohodki. Te fonde upravlja občinska uprava v sporazumu s pristojnim nadzornikom telesne vzgoje. Denar iz tega fonda se bo porabil zgolj za prazniške tečaje. Osebe izven šol, ki bodo po tem zakonu obvezne telesni vzgoji, se bodo za primer neizpolnjevanja zakona kaznovale z zaporom do pet dni ali z denarno kaznijo do 500 dinarjev. Z enako kaznijo bodo kaz-

novani tudi njihovi starši, skrbniki ali delodajalci, v kolikor bodo zakrivali, da se zakonu ni zadostilo. Kazni bodo izrekle policijske oblasti, kjer teh ni, pa upravne oblasti prve stopnje. Osebe, ki bodo l. 1933. dovršile 20 let, so oproščene obveznosti tega zakona. Vsaka občina mora v teku dveh mesecev po objavi tega zakona izdelati na podlagi matičnih knjig spise vse mladine izven šol, ki je v občini obvezna izpolnjevati ta zakon. Minister za promet bo pooblaščen, da izdela pravilnik o voznih popustih za obveznike, učitelje in nadzornike, ki jih določa ta zakon. Prav tako bo pooblaščen minister za vojsko in mornarico, da izdela uredbo za olajšavo vojaške službe osebam, ki so z uspehom dovršile pouk o telesni vzgoji. Za izvršitev tega zakona se odobri kredit dva milijona dinarjev za proračunsko leto 1933/34. v namene za kritje vseh osebnih in materialnih izdatkov.

Podrobnejše odredbe o izvajanju tega zakona bo predpisal s posebno naredbo in s privolniki minister za fizično vzgojo naroda.

Splošne vesti

GLAVNA SKUPŠČINA JADRANSKE STRAŽE

V nedeljo, 2. aprila dopoldne se je vršila v Novem mestu XI. glavna skupščina ljubljanskega Oblastnega odbora JS, ki sta se je udeležila kot zastopnika sekcije podpredsednica ga. Engelmanova in poslovodni tajnik tov. Kumelj. Skupščina je bila viden dokaz mogočnega razmaha te naše prevladne narodno-obrambne organizacije v dravski banovini.

Po desetih letih dela si je O. o. JS izbral mesto za svojo glavno skupščino prvič izven Ljubljane, da počasti s tem petletno delo nove meške podružnice, najmočnejše postojanje JS na podeželju, ki ji predseduje tov. Viktor Pirnat.

Po pozdravu gostov na kolodvoru in pozdravnih govorih na Glavnem trgu je krenila mogočna množica ljudi med špalirjem šol. mladine, pozdravljena z navdušenim vzklikanjem v slavnostno okrašeno sokolsko dvorano, kjer je otvoril predsednik ljubljanskega Obl. odbora pomočnik bana g. dr. Pirkmajer XI. glavno skupščino z izjavo vdanosti in najskrbnejšemu čuvarju Jadrana Nj. V. kralju. Iz izvajanj predsednika g. dr. Pirkmajerja in tajnika g. dr. Jegliča posnemamo, da se je pokazala narodna zavednost in ljubezen do morja Slovencev zlasti po trogirskih dogodkih. Tako v O. o. samem, kakor tudi izven njega, posebno v tedaj že obstoječih krajevnih odborih, se je namah pričelo živahnejše gibanje, pripravljali so se propagandni programi, iskalo se je novih moči, od moža do moža se je pričela širiti ideja JS, dokler ni v teku zime vzplamtel s takšno silo med narodom, da je danes le še zelo malo krajev v dravski banovini, kjer ne bi še bilo člana, zastopnika ali prijatelja JS.

Ze preden je padla na lanskem kongresu v Skoplju deviza, da JS preide od čisto idejnega k ustvarjajočemu nacionalno-socialnemu delu, je bilo na drugi seji eksekutive sklenjeno, da mora O. o. najti sredstva in pota, da omogoči predvsem mladini, pa tudi odraslim članom JS, osebno spoznavanje morja samega. Izhajajoč iz dejstva, da prihaja vsaka pravilna evolucija iz mladine, se je začelo delo pri njej.

O. o. Ljubljana šteje danes 7 krajevnih odborov in 5 poverjeništev, ki vsa lepo delujejo, a pripravila se ustanovitev nadaljnjih 4 KO in 1 poverjenišča. Zelimo, da bo novi O. o. ob letu mogel poročati o podvojenem številu KO in poverjeništev.

Ob koncu poslovnega leta šteje oblastni odbor 12 ogrankov z 2551 članom, kar pomeni nasproti lanskemu poročilu porast za 7 ogrankov in 1554 članov.

Za razmah organizacije JS v banovini si je steklo največjih zaslug baš učiteljstvo, ki se, kakor v vseh kulturnih, nacionalnih in narodno-obrambnih društvih, udeležuje tudi pri JS z brezprimerno poštovanostjo. (Prijetno nam je beležiti to, na skupščini ponovno tako s predsedniškega mesta kakor v tajniškem poročilu poudarjeno priznanje. Poudarjamo, da je bila JS prva, ki je dala učiteljstvu za njegovo delo javno priznanje. Op. ured.).

Največjo važnost polaga O. o. na organiziranje mladine v podmladkih JS.

Prosvetna uprava je bila naklonjena in tako je odbor razposlal šolskim vodstvom prošnje za organiziranje podmladka. Ti pozivi so bili najprej odposlani vsem srednjim, meščanskim in večjim narodnim šolam, skupno 210, a kasneje še vsem osnovnim šolam od trirazrednic navzgor, skupno 78. Ze v najkrajšem času so se prijavili številni podmladki, videlo se je, da so z največjim veseljem pristopili k organiziranju mladih stražarjev. Pri tem večji kraji niso baš prednjačili, nasprotno je bil odziv baš z dežele močnejši. Složno s svojimi učenci je pristopilo tudi učiteljstvo v krog članstva JS. Naslednje številke še niso popolne in jih navajamo le, da vidite uspeh, odkar je pričela v decembru ta akcija. V območju ljubljanskega O. o. je sedaj osnovanih 45 sekcij podmladka z nad 5030 člani. Če primerjamo te podatke z lanskim poročilom Izvršnega odbora, po katerem je bil ljubljanski O. o. s 3 sekcijami (295 člani) uvrščen v razpredelnici kot 17., bi po prejšnjih podatkih po številu sekcij bil na prvem, po številu članstva pa na drugem mestu.

Ta velikanski razmah podmladka JS je naložil O. o. tudi velike dolžnosti. Na eni strani je nastala nujna potreba, najti sredstva podmladku, nuditi in preskrbeti mu primerno letovališče, mu omogočiti česte ekskurzije na morje, mu pribaviti primerno literaturo in snov za priložnostne deklamacije in akademije, na drugi strani pa je administracija podmladka zahtevala nujno preosnovanje poslo-

vanja v odboru samem. O. o. se je lotil takoj tega dela in pričel s pripravi za izvršitev sprejetih zaključkov. Uvedel je obširno akcijo materialne narave, da bi si osigural sredstva za ureditev lastnega letovališča in je podvzel potrebne intervencije na merodajnih mestih.

Ideja JS v območju ljubljanskega O. o. prav lepo napreduje. Zelja nas vseh je, da se prihodnje leto globoko ukorenini v široke mase, da tudi one čim prej občutijo potrebo in stopijo v naš krog. JS mora tudi v dravski banovini postati močna nacionalna organizacija, ki naj bo izraz jadranske zavesti vseh Slovencev. Vsi se moramo prepričati, da v morju leži moč, bogastvo in napredek naše države. JS je simbol moči in trdne volje vseh Jugoslovenov, da očuvamo in ohranimo naše morje. Mi ne iščemo krvavih borb, temveč želimo in hočemo, da ohranimo ono, kar je bilo od preko tisoč let naše in kar smo si po stoletnih krvavih borbah zopet osvojili. V vprašanju Jadrana ni med nami nobene razlike, nobenega nesporazuma, ker je Jadran last vsega našega naroda. Vsi smo složni v tem in pripravljeni, čuvati ga, braniti in očuvati ga. Ako bomo znali in hoteli združiti in zediniti se v delu za ustvarjanje splošne pomorske zavesti in splošne nacionalne in državne jadranske orientacije, bomo postali ne samo stražarji Jadrana, marveč tudi graditelji pomorske Jugoslavije! Zato: Čuvajmo naše morje!

Če bi imél jáz televizor,
posnel iz »Daj-Dama« bi prizor,
ko avtomat dobrot deli,
a gostom lice se smeji.

— Prihodnja številka Učiteljskega tovariša izide v četrtek po Veliki noči. Vsem tovarišem, tovarišicam, sotrudnikom in čitateljem želita vesele velikonočne praznike: Sekcija JUU Ljubljana. Uredništvo.

— Ekskurzija jugoslovenskega učiteljstva y Českoslovaško, Jugoslovensko - Českoslovaška liga v Zagrebu je prevzela vodstvo in organizacijo ekskurzije jugoslovenskega učiteljstva v Českoslovaško. Ekskurzija bo prirejena v času od 14.—29. maja 1933. Prijave je poslati najkasneje do 15. aprila na naslov: Jugoslovensko - Českoslovaška liga, Zagreb, Ilica 5. Pred odhodom se bodo ekskurzisti sestali v Zagrebu, da se medsebojno spoznajo. Stroški za ekskurzijo bodo znašali približno 2000 Din. Ta znesek je treba vpslati najkasneje do 5. maja t. l. na naslov lige. S tem zneskom je plačana vožnja, prenočnina in prehrana. — Ekskurzisti se ustavijo na Dunaju, Bratislavi, Zlinu, Brnu, Hradec Kralove, Pragi, Plznju in Českih Budjevicah. — Namen ekskurzije je spoznati šolstvo in učiteljstvo v Českoslovaški in okrepiti zveze s severnimi brati v duhu gesla: »Zvestoba za zvestobo.«

— Praktični učiteljski izpiti v Ljubljani v aprilskem roku se bodo zaradi podaljšanja Velikonočnih počitnic do Bele nedelje začeli v petek dne 21. aprila t. l. ob 8. uri dopoldne, ne pa, kakor je bilo prvotno oznanjeno, dne 19. aprila t. l. Kandidatov, ki bodo pripuščeni k polaganju izpita, izpitni odbor ne bo o tem posebej obvestil, temveč samo one, ki eventualno iz zakonitih razlogov k izpitu ne bi bili pripuščeni. Rok za dospelost prošnji je podaljšan do 18. aprila t. l. Izpitni odbor. Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani direktor: N. Marolt.

— Zaradi velikonočnih počitnic se bodo vršili praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Mariboru namesto od 19. t. m. šele od 24. t. m. dalje. K izpitu pripuščeni kandidati (-tke) naj se javijo v ravnateljev pisarni z avda v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 7. uri v jutro, ker se bodo začeli prvi pismeni izpiti že ob 8. uri istega dne. — Predsednik: Direktor F. Kadunec.

— Urednik »Popotnika« v Mariboru se je preselil v Koroščevo ulico 7/III. Rokopisi naj se pošiljajo od 10. aprila dalje na njegov novi naslov. Isto velja za knjige in časopise, ki se pošiljajo uredništvu v oceno.

— V dolini divjega potoka (št. 31.), je mesto, kjer se omenja tuk. šola, netočno. Ves tuk. šolski okoliš spada v črnomaljski srez in ne šteje niti ene kočevske družine. Šolsko stavbo je zgradila CMD l. 1909. pred dvema